

NOTAT

Dato: 02.02.2022

Arkivkode:

J.postID: 22/22387

Arkivsaksnr: 22/2665

Til:			
Formannskapet			
Hovedutvalg for barn og unge			
Hovedutvalg for bistand og omsorg			
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur			

Fra: Kommunedirektøren

Vedrørende: **Status frivillighet og Frivillighetens år**

Innledning

Frivillighet er et av Bærum kommunes overordnede satsningsområder i perioden 2022- 2025. Inngangen til satsningen er markeringen av Frivillighetens år 2022 med målsetning om økt deltakelse, økt mangfold, økt kunnskap og synlighet.

Allerede i [desember 2019 vedtok kommunestyret en satsning på frivillighet og innbyggingsamarbeid](#). I saken skisseres det opp to hovedspor for kommunens arbeid med frivillighet; *Frivillighetsarbeid i kulturområdet og Frivillighet, arbeidsdeling og samskaping i velferdsområdet*. I dette notatet vil kommunedirektøren gi en kort status på arbeidet med den vedtatte satsningen innenfor de to områdene med særlig vekt på markeringen i 2022.

Frivillighet i Bærum

Frivillighet i Bærum kommune rommer et stort mangfold med over 600 ulike lag, foreninger og organisasjoner innen ulike kategorier. Frivillige bidrar blant annet innen kultur, idrett, religiøse organisasjoner, humanitære og sosiale organisasjoner, natur- og friluftsliv, brukerorganisasjoner, innvandrersorganisasjoner, politikk, nærmiljø og fagforeninger.

Nasjonale tall¹ viser at den frivillige innsatsen er størst innenfor kultur og fritid. 70-80% av de frivillige lagene og organisasjonene er knyttet til dette feltet, og bidrar frivillige knyttet til egne eller egne barns fritidsinteresser/hobbyer, egne behov eller eget nærmiljø. 8-10% av

¹ Frivillighetsbarometer 2021 (Frivillighet Norge/Kantar)

organisasjonene er knyttet til helse- og sosiale formål, og samarbeid med offentlige tjenester. En slik fordeling av frivillighet kan også speile engasjementet i Bærum kommune.

Det finnes ulike motivasjoner for å være frivillige, men uavhengig av form, tilknytning og motivasjon bidrar frivillige lag og foreninger til å gjøre Bærumssamfunnet bedre. De er lim i samfunnet, som skaper tillit, samhold og deltakelse.

En kartlegging utført blant frivillig sektor i Bærum november 2020² (hvor 48% av frivillige lag, forening og organisasjoner i kommunen deltok) viste at samarbeidet med kommunen i all hovedsak blir oppfattet som positivt og vellykket. Det framkommer at mange organisasjoner har samarbeidet med kommunen, og enda flere ønsker å samarbeide med kommunen i fremtiden. I kartleggingen kommer det også frem at organisasjonene finner temaer som rekruttering, økonomiske utsikter og lokaler noe mer utfordrende enn i tidligere kartlegginger.

Bærum kommune har allerede godt etablerte og rause tilskuddsordninger som fordeles på drift, prosjekter og aktiviteter fra ulike frivillige og ideelle aktører. I løpet av frivillighetens år er kommunen godt i gang med å imøtekomme frivillighetens utfordringer gjennom det nyopprettede frivillighetsrådet, utarbeidelse av en oppdatert frivillighetsstrategi, lansere den nye bookingløsningen for lokaler kalt *Aktiv kommune*, jobbe med anskaffelse av en digital oversikt over alle kommunens frivillige aktører og systematisere samarbeidet mellom frivillige aktører og de kommunale tjenestene. I tillegg skal Frivillighetsåret 2022 bidra til å:

- Rekruttere flere nye med i frivilligheten
- Gjøre flere arenaer tilgjengelige
- Øke mangfoldet i frivilligheten
- Skape større kjennskap til merverdien frivillig sektor skaper i det norske samfunnet

Styrket innsats i arbeidet med frivillighet og innbyggersamarbeid

Bærum kommune har ambisjon om å være blant de beste på innbyggersamarbeid og frivillighet. For å styrke innsatsen på frivillighetsfeltet ble det vedtatt en rekke nye tiltak i 2019. Kommunedirektøren har siden da sikret god oppfølging av frivillighet både innen kulturområdet og velferdsområdet i kommunen. Frivillighetsrådet har blitt opprettet og arbeidet med kommunens nye frivillighetsstrategi er i gang.

Frivillighetsrådet

Frivillighetsrådet ble etablert høsten 2021 og representerer bredden av frivilligheten; Bærum Idrettsråd, Bærum Kulturråd, HUMSOS (humanitære og sosiale organisasjoner) Bærum Natur- og friluftsråd, Bærum tro- og livssynsforum, Norges Handikapforbund Bærum. Frivillighetsrådet skal være et talerør for frivilligheten og et bindeledd mellom frivilligheten og kommunen. Valgte representanter fra organisasjonene møtes jevnlig, og vil blant annet planlegge og følge opp et årshjul, skape arenaer for dialog og arrangere årlig konferanse. Rådet skal ha en sentral rolle i det videre arbeidet med å utforme en strategi for å sikre gode samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor fremover.

² Kartlegging av frivillige organisasjoner i Bærum kommune 2020. Utfordringer, muligheter og samarbeid (Rambøll Management Consulting/Frivillighet Norge)

Frivillighetsstrategi

Arbeidet med å utvikle en ny strategi for samarbeid mellom Bærum kommune og frivillig sektor er i prosess. Frivillighetsstrategien skal beskrive prinsipper for satsning på en fremtidsrettet frivillighet og gi en tydelig beskrivelse av kommunens rolle, hvordan samarbeidet skal fungere og hva man ønsker å oppnå gjennom samarbeidet. Strategien vil også omhandle hvordan kommunens tjenester skal tilrettelegge for gode samarbeid med frivillige aktører.

Systematisering av samarbeid med frivillighet i kommunens tjenester

Pleie og omsorg samarbeider med Røde Kors om besøkstjenester og aktiviteter på Bærum kommunens Bo og behandlingssentre og Omsorgsboliger. I tillegg er det et godt samarbeid med klubbene Lions, Rotary og Civitan som alle bidrar med aktiviteter og transporttjenester. Frivillige er også viktige samarbeidspartnere i gjennomføringen kulturarrangement som Strandfestivalen, filmvisninger, vinteraktivitetsdag, konserter, og turer til Sæteren gård. Demenslandsbyen Carpe Diem tester også ut nye måter å engasjere frivillige inn i landsbylivet, gjennom byttehandel og digitale løsninger.

I 2022 vil det igangsettes et arbeid med å systematisere samarbeidet med frivilligheten, i første omgang innen Pleie og omsorg. Det er behov for gode strukturer for å etablere, tilrettelegge for og følge opp samarbeid med frivillige aktører i tjenestene. I tillegg ønsker kommunen å etablere arenaer for å dele behov og utvikle løsninger i samskaping med frivillige aktører.

Systematiseringsarbeidet vil også ha overføringsverdi til tjenester innen andre kommunale områder. Det finnes en rekke eksempler på gode samarbeid mellom kommunens tjenester og frivillige aktører innen Helse og sosial og Oppvekstområdet, samtidig er dette områder hvor utvikling av nye samarbeid har stort potensiale.

To eksempler på frivillighetens viktige rolle i velferdsutviklingen er *Mentor* og *Skattkammeret*. I 2020 etablerte NAV Bærum, Globale Bærum og Bærum Røde Kors samarbeidet *Mentor*, hvor frivillige mentorer med arbeidserfaring fra ulike bransjer kobles med innvandrere/flyktninger med behov for kunnskap, råd og erfaring fra arbeidslivet. I seks måneder bistår mentoren deltakeren med nettverk, CV-skriving og intervjuforberedelser. *Skattkammeret* er Kirkens Bymisjons utlånsentral på Rykkinn som siden oppstarten sommeren 2020 har registrert over 500 familier og enkeltpersoner som brukere av utlånsentralen. Skattkammeret er nå samlokalisert med Ungdom og Fritid og Forandringshuset (KFUM/KFUM) på Fritidshuset. Skattkammeret tilbyr, i tillegg til gratis utstyr, utstysveiledning og organiserte aktiviteter, og bidrar sammen med de andre aktørene til et helhetlig fritidstilbud for barn og unge på Rykkinn.

Frivillighet under pandemien

Koronapandemien har hatt store konsekvenser i hele samfunnet, men også vist betydningen av sivilsamfunnets rolle. I rapporten «Frivillighet og koronakrisen»³ har Instituttet for Samfunnsforskning spesielt sett på betydning av frivillig innsats i møte med pandemien. Frivillighetens beredskapsrolle under koronakrisen har vært viktig, også sosialberedskap for å nå

³ Arnesen, D. og Sivesind, K. H. 2021. «Frivillighet og koronakrisen. Befolkningens frivillige innsats og frivillige organisasjoners rolle, aktiviteter og økonomi under koronakrisen i Norge» Institutt for samfunnsforskning

hele befolkningen. Rapporten oppsummerer at frivilligheten er tilpasningsdyktig, og et viktig eksempel er at 80 % av lokale lag og foreninger har lagt om aktiviteter ved hjelp av digitale verktøy.

Utfordringene pandemien førte med seg har ikke bare hatt negative konsekvenser, det har også ført til et kvantesprang i læring hvor det er tatt i bruk, og effektivisert bruken av digitale hjelpemidler for å opprette aktivitet. I Bærum har vi mange eksempler på bl.a. at kommunens kulturorganisasjoner har gjennomført øvelser og forestillinger digitalt og Frivilligsentralene gjennomførte digitale samlinger for frivillige og for brukere ved hjelp av utstyr de fikk tilskudd til fra Bærumspakken.

Det viste seg tidlig under pandemien at det var et stort behov for forståelse av kommunens og nasjonale myndigheters informasjon om korona til de gruppene som ikke behersket norsk tilstrekkelig. I desember 2020 startet *Helseambassadørprosjektet* i Bærum opp. Et samarbeid hvor Vestre Viken helseforetak, kommunen og Rykkinn frivilligsentral rekrutterte 20 frivillige helseambassadører med minoritetsspråklig bakgrunn fra ulike innvandrersamfunn i Bærum, samt enkeltpersoner med interesse for å bli helseambassadør. Helseambassadørene deltar i informasjonsmøter med nøkkelpersoner i kommunen og driver opplysningsarbeid i egne nettverk i tillegg til å ha egne stands på sentrale steder i kommunen med informasjon om korona og en-til-en samtaler på opptil 14 språk.

Uten samarbeid med beredskapsfrivilligheten i kommunen ville det vært svært krevende å få på plass kommunens vaksinesenter, sjåførtjeneste, telefonvenner og handlehjelp mm. Frivilligheten har omstilt seg raskt og bidratt stort. Dette hadde ikke vært mulig uten at det allerede var godt etablerte samarbeid mellom kommune og frivilligheten da pandemien traff.

Pandemien har bydd på store utfordringer for de frivillige organisasjonene, det har vært behov for store omstillinger for å opprettholde aktivitet og på landsbasis vet vi at det har vært 11 % nedgang i frivilligheten, det er alvorlige tall som viser at det er viktigere enn noen gang for kommunen å bidra til det som er Frivillighetsårets tema: Øke deltakelsen, fjerne barrierer for å delta og synliggjøre frivillig sektors betydning.

Frivillighetens år 2022

Det er foreløpig planlagt å gjennomføre følgende aktiviteter i Bærum i Frivillighetsåret:

Kommunikasjonsstrategi – det er utarbeidet en overordnet kommunikasjonsstrategi for å bidra til å nå målene i Frivillighetens år. Strategien vektlegger at kommunen skal opptre aktivt og ha et definert fokus i egen kommunikasjon. Dette gjelder blant annet også for å identifisere målgrupper som det er viktig å nå i kommunikasjonsvirksomheten. Den andre sentrale kommunikasjonsoppgaven blir å synliggjøre og dele frivillighetens gode initiativ og aktiviteter. Bærum kommune skal benytte sine kanaler slik at kommunens satsing og arbeid synes, blir kjent, skaper engasjement og økt kunnskap – både innad i egen organisasjon og i samfunnet ellers.

Bæringen – hovedoppslag i 1. utgave og fortsatt presentasjoner i utgavene gjennom året. Frivilligheten er invitert til å sende inn informasjon om aktiviteter og aktuelle saker

Vår dag – VÅR DAG er en kampanje som involverer alle i den norske frivilligheten. her utfordres alle organisasjoner og foreninger til å velge seg sin dag for å være med å feire VÅR DAG! Det viktige med denne dagen er at lokalsamfunnet får anledning til å se hva slags organisasjon dere er og hva slags aktiviteter dere driver med. De lokale organisasjonene i Bærum vil gjøres ekstra synlige gjennom kommunens kanaler.

Ordførerens besøk - Ordføreren skal besøke to frivillige organisasjoner i måneden gjennom hele 2022.

Aktiv kommune – Kommunen har tatt i bruk Aktiv kommune, en digital bookingløsning for lån og leie av kommunens lokaler. Til nå har idrett, kunnskapssenter og bibliotekene tatt løsningen i bruk. Bookingløsningen vil rulles ut for resten av frivilligheten i løpet av året.

Digital organisasjonsoversikt – kommundirektøren jobber med å anskaffe en god digital oversikt over mangfoldet av frivillige aktører i kommunen, som skal gjøre det enkelt for innbyggere å engasjere seg og delta i frivillig aktivitet.

VÅR 2022

- Innflytting i Teaterhuset på Emma Hjort. Nytt verksted, lager og øvingslokale for lokale teatergrupper.
- Presentere og synliggjøre frivilligheten i kommunens kommunikasjonskanaler, Facebook og Bæringen. Det er etablert en egen side i anledning [frivillighetens år på kommunens nettsider](#) med glimt eller et «galleri» over frivilligheten. Denne siden danner et viktig utgangspunkt for kommunikasjonstiltak på andre plattformer og media.
- Frivillighetskonferanse i Bærum Kulturhus 26. april
- Presterud gård skal åpnes for frivilligheten, planlagt mai 2022 – driftsform og etablering av venne- eller brukerforening er under arbeid
- Særskilt kommunal tilskuddsordning utlyses – markering av Frivillighetsåret - for frivillige organisasjoner

HØST 2022

- Synliggjøre den frivillige innsatsen på Sandvika Byfest i august
- Søknad til Årets frivillighetskommune - frist 31.8.
- Møteplass for frivilligheten, type «Frivilligbørs» høsten 2022 i samarbeid med HUMSOS
- Kompetansehevende kurs for frivilligheten
- Utarbeide og presentere Bærums nye Frivillighetsstrategi i samarbeid med frivillighetsrådet
- Markere Frivillighetens dag 5. desember
- Utdeling av Frivillighetsprisen 2022 i desember

Listen er ikke utfyllende og vil utvikles i samarbeid med frivilligheten gjennom året.

